

Đóng góp cộng đồng tại Việt Nam

Tài trợ chiến lược hiện đại

Cuộc thảo luận giữa các nhà tài trợ từ thiện nữ Việt Nam & Hoa Kỳ

16 tháng 9, 2014

Chủ đề

- Truyền thống từ thiện
- Khung pháp lý
- Các nhân tố chính
- Những ví dụ
- Thách thức
- Triển vọng tương lai

Truyền thống của đóng góp cộng đồng

Đóng góp cộng đồng- một truyền thống

“People in the same country should have pity on each other”

“Nhiều điều phủ lấy giá gương
Người trong một nước thì thương nhau cùng”

“The healthy leaf covers the torn”

“Lá lành đùm lá rách”

“Better to give someone a piece of food when he is hungry than to give him a box of food when he is full”

“Một miếng khi đói bằng một gói khi no”

**Vu Ngoc Phan, 1992. “Châm ngôn, câu nói và văn học dân gian Việt Nam” Hiệp hội nghiên cứu và giảng dạy văn học: Thành phố Hồ Chí Minh.*

Đóng góp cộng đồng- một truyền thống

- **Thời Vua Lê Thánh Tông** (Thế kỷ thứ 15) – các quỹ tương ái địa phương
- **Triều Nguyễn** (thế kỷ 17-20) – thúc đẩy các quỹ tương thân tương ái
- **Thời thuộc địa** (1858 - 1945) – các hiệp hội từ thiện
- **Sau 1945** – khung pháp lý cho các hội từ thiện
- **Trước thời kỳ Đổi Mới** (1986) – Các quỹ tương hỗ
 - Phường
 - Hội/Chi hội
 - Hộ/Quỹ
- **Từ thời kỳ Đổi Mới** (sau 1986) – các sự kiện gây quỹ, các chiến dịch, nhóm quyên góp từ thiện, quỹ cộng đồng (mới đây).

**Thanh N V và D D Hoa. 1999. 'Vietnam'. Thomas Silk (ed.) Tài trợ chiến lược và Luật ở Châu Á – Một nghiên cứu so sánh về hệ thống pháp lý cho các tổ chức phi lợi nhuận ở tại 10 xã hội ở Châu Á Thái Bình Dương.*

**Khung pháp lý đối với Đóng
góp Cộng đồng tại Việt Nam**

Gây quỹ & Tài trợ

Những quy định pháp luật hiện tại chưa rõ ràng, chưa đầy đủ và đôi khi gây khó khăn cho nhà tài trợ:

- **Các chiến dịch gây quỹ** – Các tổ chức đoàn thể và quỹ tài trợ có thể tổ chức các chiến dịch được nhà nước cho phép.
- **Các sự kiện gây quỹ** – Cần được nhà nước cấp phép tổ chức (Bộ Văn hóa thể thao du lịch & có thể lên đến 03 bộ khác)
- **Nhận tài trợ từ nước ngoài** – Các nhà tài trợ nước ngoài phải cung cấp chứng từ hợp pháp cho người nhận tài trợ:
 - Các công ty/tổ chức: Điều lệ được công chứng, thỏa thuận ghi nhớ và thư xác nhận
 - Các cá nhân: bản sao hộ chiếu có công chứng, hợp đồng (nếu có) & thư từ

Các ưu đãi tài chính

- **Luật Thuế Thu nhập Cá nhân** (2008), khấu trừ thuế cho cá nhân đóng góp cho các tổ chức xã hội, Quỹ & các cơ quan nhà nước.
- **Luật Thuế Thu nhập Doanh nghiệp** (2009), :
 - Miễn giảm thuế thu nhập đối với một số hoạt động nhất định;
 - Ưu đãi thuế thu nhập cho doanh nghiệp sử dụng lao động thuộc những nhóm người chịu thiệt thòi;
 - Miễn thuế cho thu nhập từ hoạt động đào tạo nghề cho một số nhóm người chịu thiệt thòi; và
 - Các khoản chi phí được khấu trừ cho các khoản hỗ trợ đến các “cơ quan có thẩm quyền”.
- **Miễn thuế nhập khẩu** đối với các khoản tài trợ cho từ thiện và/hoặc với mục đích nhân đạo.

**Đóng góp cộng đồng tại
Việt Nam
Các nhân tố chính & Thực
hành**

Các nhân tố chính

1. **Nhà nước** (*Các tổ chức, cơ quan đại chúng, truyền thông*)
2. **Các trung gian phi lợi nhuận** (*LIN, COCs*)
3. **Các nhóm học sinh, sinh viên** (*Đoàn Thanh Niên, Các câu lạc bộ*)
4. **Những nhà chuyên môn trẻ**
5. **Các thành phần ưu tú** (*Các quan chức đã nghỉ hưu, Doanh nghiệp, Người nổi tiếng*)
6. **Cộng đồng người Việt Nam**

Quan sát thực hành

- Các nhóm tài trợ *(trên khắp cả nước)*
- Quỹ tài trợ cộng đồng *(Mới!)*
- Ra quyết định dựa trên cộng đồng
- Gây quỹ đám đông *(Offline & Online-Mới!)*
- Các quan hệ hợp tác

Đóng góp cộng đồng

Các ví dụ ở Việt Nam

LIN

NARROW THE GAP

Một Quỹ Cộng Đồng

Cùng nhau, chúng ta có thể tạo nên **những tác động lớn hơn**

Hỗ trợ **lâu dài** sự phát triển của cộng đồng

Tạo **Đầu tư chiến lược** vào con người và các dự án

Tăng **hiệu quả** của các khoản đóng góp **lên nhiều lần**

Rút ngắn Khoảng cách: Quyết định dựa trên cộng đồng

NARROW THE GAP

Vòng 1 & 3:

Các tiêu chí:

- Mục tiêu phi lợi nhuận,
 - Yếu tố địa lý
 - Tiếp cận / Chất lượng cuộc sống
- Tham gia lựa chọn gồm: Hội đồng

VÒNG 2:

Các tiêu chí

- Mục tiêu phi lợi nhuận,
 - Yếu tố địa lý
 - Tiếp cận / Chất lượng cuộc sống
 - Chủ đề theo năm
- Tham gia lựa chọn gồm: Hội đồng,
Các chuyên gia, Bỏ phiếu offline và
online..

Các chủ đề Vòng 2

MÔI TRƯỜNG ● 2015

GIÁO DỤC ● 2014

TRẺ EM ● 2013

PHỤ NỮ ● 2012

NGƯỜI NHẬP CƯ ● 2011

**Rút ngắn Khoảng cách
2014
Tập trung vào Giáo dục**

Giải nhất
Nối liền khoảng cách
giữa cộng đồng và người
khiếm thị

Mái ấm Thiên Ân
Nhận VND 600,000,000
Tác động: đang trong giai đoạn
thực hiện

Nhân gắp ba mục tiêu gây
quỹ >VND 1.2 tỷ!

**Rút ngắn khoảng
cách 2013
Tập trung vào Trẻ em**

Giải nhất
Đài nước sạch

Ceporer Hoc Mon
Nhận VND 150,000,000

TÁC ĐỘNG

Các đối tác tài trợ mới
cho dự án giải nhất!

**Rút ngắn khoảng cách
2012
Tập trung vào Phụ nữ**

Giải nhất
Giảm tình trạng bạo hành
cho phụ nữ câm điếc

Cộng đồng Điếc Câm HCMC
Nhận VND 150,000,000
Tác động:
Tự bảo vệ được bản thân và giáo
dục phòng chống

TÁC ĐỘNG

Hỗ trợ kỹ thuật cho ba dự
án lọt vào chung kết

Nâng cao sự quan tâm của cộng đồng

Từ năm 2009, hơn **2,4 tỷ VND** (~USD \$120,000)

Đã được phân bổ cho **44 dự án** phi lợi nhuận địa phương.

Vòng tài trợ theo chủ đề	Đóng góp địa phương	# Nhà tài trợ cá nhân	# Nhà tài trợ doanh nghiệp	# Tình nguyện viên	Lượt tham gia tại sự kiện cộng đồng
2011 (Người nhập cư)	60tr	94	9	12	147
2012 (Phụ nữ)	150tr	129	54	108	190
2013 (Trẻ em)	327tr	105	39	60	~339
2014 (Giáo dục)	439tr	207	31	104	~450

Các triển vọng

Những thách thức (1 trên 2)

1. Thiếu thông tin

- Nhà tài trợ không bị yêu cầu báo cáo
- Nhiều nhà tài trợ ẩn danh
- Đóng góp cá nhân thông qua các công ty (và ngược lại)
- Thiếu thông tin chia sẻ bởi và giữa các nhà tài trợ,
- Nhiều tổ chức phi lợi nhuận địa phương chưa được biết đến

2. Thiếu sự hướng dẫn & các ví dụ điển hình

- Hầu hết các khoản tài trợ là những khoản đóng góp 1 lần
- Hầu hết các quyết định dựa trên mối quan hệ hơn là tác động đem lại.
- Việc giám sát và đánh giá tập trung vào đầu ra hơn là tác động.
- Ít nhà tài trợ quan tâm đến việc đo lường hiệu quả từ sự đóng góp của họ
- Ưu tiên các hoạt động từ thiện hơn là các dự án phát triển
- Thiếu các chuyên gia về tài trợ chiến lược ở Việt Nam.

Những thách thức chính (2 trên 2)

3. Quản trị và quản lý tài chính chưa hiệu quả

- Khuôn khổ pháp lý chưa giải quyết / tiếp cận vấn đề này
- Tính minh bạch, sự giám sát và tính chuyên nghiệp trong hoạt động quản lý quỹ của nhà tài trợ và các NPO còn hạn chế
- Sử dụng sai khoản tài trợ trong một số NPO

4. Hạn chế trong việc tự quản lý

- Không có Hiệp hội cho người thực hành gây quỹ hay nhà tài trợ chuyên nghiệp
- Không có các quy tắc thực hành cho nhà tài trợ
(Lưu ý: Các tổ chức phi lợi nhuận Việt Nam đang trong quá trình phát triển các quy tắc thực hành)
- Các tiêu chí công nhận các thực hành tốt vẫn là câu hỏi.

Các cơ hội

- 1. Sự phát triển mạnh của hoạt động tình nguyện**
 - Hiểu được các nhu cầu dài hạn
 - Xây dựng năng lực cho các NPO
- 2. Đầu tư từ thiện vào các NPO**
 - Xây dựng năng lực cho đội ngũ NPO
 - Đầu tư vào chất lượng, việc vận hành của NPO
- 3. Đóng góp của người Việt ở nước ngoài**
 - Thế hệ thứ 2 chuyển sang đóng góp cộng đồng
 - Kết nối những nhà tài trợ trong và ngoài nước
- 4. Người Việt thúc đẩy sự phát triển của đất nước**
 - Nguồn tài trợ tiềm năng chưa khai thác
 - Các nhà tài trợ địa phương góp phần nâng cao trách nhiệm giải trình của NPO địa phương

Phụ nữ Việt Nam với tài trợ chiến lược

Vai trò của phụ nữ Việt Nam

Các quan sát (không có số liệu):

- Vai trò của phụ nữ trong các tổ chức phi lợi nhuận
 - Tăng cường sự lãnh đạo của phụ nữ
 - Phần lớn nhân viên là phụ nữ
- Phụ nữ ảnh hưởng đến quyết định đóng góp trong gia đình
- Phụ nữ có xu hướng hỗ trợ các vấn đề về trẻ em (*theo khảo sát CIMIGO 2012, phụ nữ = 49%, Men = 35%*)

Kinh nghiệm ở Việt Nam có tương tự như ở Mỹ?

Ở Mỹ...	Ở Việt Nam
Phụ nữ độc thân có xu hướng đóng góp nhiều hơn đáng kể so với đàn ông độc thân	?
Phụ nữ và đàn ông đã kết hôn có xu hướng đóng góp và số lượng đóng góp nhiều hơn so với đàn ông độc thân	?
Những người phụ nữ đã tham gia vào một mạng lưới có xu hướng sẽ lại tiếp tục đóng góp và sẽ tập trung vào tính hiệu quả	?
Những người phụ nữ đã được giáo dục về tài trợ có xu hướng phát triển các kế hoạch đóng góp dài hạn cũng như đóng góp chuyên môn của mình cho các NPO mà họ hỗ trợ	?

Xin cảm ơn!

Trung tâm Hỗ trợ Phát triển Cộng đồng LIN

www.LINvn.org

info@LINvn.org

Phụ lục

Các hình thức pháp lý của hoạt động phi lợi nhuận tại Việt Nam

- Các bên liên quan
 - Các tổ chức đoàn thể
 - Cơ quan chủ quản
 - Các hiệp hội
- Các chủ thể độc lập
 - Các hiệp hội
 - Các cơ sở từ thiện và xã hội
 - Các tổ chức cứu trợ xã hội
 - Các tổ chức Khoa học và Công nghệ
 - Các doanh nghiệp phi lợi nhuận
 - Các nhóm không chính thức (chưa đăng ký)
- Khác
 - Các tổ chức phi chính phủ quốc tế
 - Các tổ chức tôn giáo
 - Trường đại học

Quy định đối với các tổ chức Phi lợi nhuận

“Trong thực tế, dù vẫn hoài nghi, Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) đã chấp nhận thách thức để lèo lái nền kinh tế thị trường và xã hội dân sự theo đuổi các mục tiêu phát triển. Trong bối cảnh đó, các hình thức khác nhau của "xã hội dân sự" tồn tại và thực hiện vai trò mà Đảng CSVN thấy hữu ích cho việc kiểm soát xã hội bên cạnh các loại hình tổ chức, đặc biệt là các tổ chức đoàn thể.” (Bui, 2013)

Các cơ quan làm luật:

- Bộ nội vụ (Các quỹ, Hiệp hội, Nhóm tôn giáo)
- Bộ Lao động Thương binh Xã hội (Các tổ chức cứu trợ xã hội)
- Bộ Khoa học và Công nghệ (Các tổ chức KH-CN)
- Mặt trận tổ quốc Việt Nam (Các tổ chức đoàn thể và Hiệp hội)
- PACCOM, COMINGO and VUFO (INGOs)
- Bộ văn hóa thể thao du lịch (các sự kiện gây quỹ)